

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Integrovaná ochrana rostlin z pohledu legislativy

MENDEL – INFO 2014

13. února 2014

- **Pesticidní právní balíček EU + udržitelné používání pesticidů**
- **Legislativní podklady pro IOR v EU a v ČR**
- **Národní akční plán (NAP) v ČR a IOR**
- **Je IOR v EU povinná? Pro stát? Farmáře?**
- **Přístup k IOR v zahraničí**
- **Přístup k IOR v ČR**

Pesticidní právní balíček EU

- **Vznik „pesticidního právního balíčku“ ES:**
  - **Nařízení 1107/2009 – uvádění POR na trh**
    - Platnost: 14.6.2011
  - **Nařízení 1185/2009 – statistika pesticidů**
    - Platnost 14.6.2011
  - **Rámcová směrnice 2009/128/ES pro zavedení udržitelného používání pesticidů**
    - Platnost 25.11. 2011 (některá ustanovení mají přechodné období či odloženou účinnost)

Udržitelné používání pesticidů

- **Co to je ? = preambule směrnice:**
„snižování rizik a omezování vlivu používání pesticidů na lidské zdraví a životní prostředí a podporování používání integrované ochrany rostlin a alternativních přístupů nebo postupů, jako jsou nechemické alternativy pesticidů“
- **Iniciativa – starší ČS : cca kolem r. 2000, v EU vznik strategie SUD 2002**
- **Důvod: vysoká spotřeba POR v EU XX nové ČS**

Směrnice xx nařízení

- Směrnice – **nutná transpozice** do národního práva ČS, NIKOLIV DOSLOVA
- Směrnice = udává směr, je nutno splnit cíl
- Nařízení, rozhodnutí..... – přímo aplikovatelná v ČS, transponovat není co.....

Nařízení 1107/2009/ES

- Čl. 55: - Použití POR:
- POR se používají „náležitým“ způsobem, tj.
  - uplatnění zásad správné praxe v OR
  - dodržení podmínek stanovených podle čl. 31 a uvedených na označení (*čl.31 = obsah povolení POR*)
  - v souladu se směrnicí 2009/128/ES, zejména s obecnými zásadami IOR

Směrnice 128 a IOR

Definice IOR (*jedna z mnoha...*) čl.3.6.:

„pečlivé **zvažování** veškerých **dostupných** metod OR a následná integrace vhodných opatření, která potlačují rozvoj populací ŠO a **udržují používání POR** a jiných forem zásahu na úrovních, které **lze z hospodářského a ekologického hlediska odůvodnit** a které snižují či minimalizují rizika pro lidské zdraví nebo životní prostředí. IOR klade **důraz na růst zdravých plodin** při co nejmenším narušení zemědělských ekosystémů a podporuje přirozené mechanismy ochrany před ŠO“

Směrnice 128 a IOR

- ***Preambule směrnice čl. 18:***
  - ✓ **ČS by měly podporovat OR s nízkými vstupy pesticidů, zejména IOR, a stanovit nezbytné podmínky a opatření pro její uplatňování.....**
  - Podmínky stanovují ČS a nikoliv Komise....***

Směrnice 128 a IOR

Preambule směrnice čl. 19:

- ✓ uplatňování zásad IOR je povinné
- ✓ na způsob uplatňování zásad IOR se použije zásada subsidiarity
- ✓ ČS by ve svých NAP měly popsat způsob, jak zajišťují uplatňování zásad IOR, pokud možno s přednostním používáním nechemických metod OR.

Směrnice 128 a IOR – čl. 14

- ✓ ČS přijmou všechna nezbytná opatření na podporu ochrany před ŠO s nízkými vstupy POR, přičemž
- ✓ dle možnosti upřednostní nechemické metody, aby
- ✓ profesionální uživatelé POR přešli na postupy a POR k dispozici pro daný problém spojený se stejným ŠO, avšak představují nejnižší riziko pro lidské zdraví a ŽP

Směrnice 128 a IOR – čl. 14

- ✓ OR s nízkými vstupy POR zahrnuje
  - ✓ integrovanou ochranu rostlin, jakož i
  - ✓ ekologické zemědělství
  - ✓ *Integrovaná produkce ?????*
- ✓ ČS zejména zajistí, aby uživatelé měli k dispozici */povinnosti pro stát a úřady/*
  - ✓ informace a nástroje pro sledování výskytu ŠO a pro rozhodování v oblasti OR, jakož i
  - ✓ poradenské služby v oblasti IOR

Směrnice 128 a IOR – čl. 14

- ✓ ČS popíše v NAP způsoby, kterými zajistí, aby všichni profes. uživatelé POR uplatňovali obecné zásady IOR podle přílohy III nejpozději od 1. ledna 2014

Směrnice 128 a IOR – čl. 14

- ✓ ČS stanoví vhodné pobídky na podporu toho, aby profes. uživatelé POR na dobrovolném základě uplatňovali pokyny IOR pro jednotlivé plodiny nebo odvětví = *nadstavba obecných zásad = integrovaná produkce*
- ✓ Pokyny mohou vypracovat veřejné orgány nebo organizace zastupující určité profes. uživatele

Směrnice 128 a IOR – příloha III

8 obecných zásad IOR:

1. Agrotechnická (preventivní) opatření.....
2. Monitoring ŠO pomocí vhodných postupů a nástrojů, pokud jsou dostupné, prognóza a signalizace
3. Rozhodování o OR pomocí vědecky podložené prahové hodnoty populace ŠO – dle monitoringu
4. Před chemickými metodami je nutné dát přednost udržitelným biologickým, fyzikálním a jiným nechemickým metodám, pokud uspokojivě zajistí ochranu před ŠO

Směrnice 128 a IOR – příloha III

5. POR co nejvíce specifické k danému ŠO a co nejmenší vedlejší účinky na lidské zdraví, necílové organismy a ŽP – *princíp semaforu*
6. používat POR jen v nezbytném rozsahu (snižovat dávky, omezovat četnost..) + brát **ohled, aby POR nezvyšovaly riziko vzniku rezistence ŠO (??!!)**
7. Pokud je riziko rezistence známo a pokud ŠO vyžaduje opakované ošetření plodin, měly by být použity **dostupné** antirezistentní strategie
8. Ověřovat úspěšnost použité OR na základě sledování ŠO a záznamů o používání POR

RL zákon a IOR - § 5

- ✓ IOR = používání POR a ostatních metod OR na úrovních, které lze z hospodářského a ekologického hlediska odůvodnit + důraz na růst zdravých plodin při co nejmenším narušení zemědělských a lesních ekosystémů
- ✓ Povinnost profes. uživatele POR uplatňovat – za podmínek výše - obecné zásady IOR stanovené vyhl. 205/2012 Sb.

RL zákon a IOR - § 5

✓ Povinnosti ÚKZÚZ:

- Vydávat a aktualizovat **pokyny IOR** podle plodin s využitím výsledků výzkumu
- **Monitorovat ŠO** a **upozorňovat** na rizika **dosažení prahů škodlivosti**
- Vést údaje o riziku vzniku rezistence ŠO k POR a **zajišťovat dostupnost POR pro systémy IOR a antirezistentní strategie**

NAP v ČR

- **NAP – usnesení vlády 660/2012**
- **Zveřejněn na webu eAGRI včetně zápisů z postupu realizace**
- **Obsahuje 69 opatření k plnění 2013-2020**
- **Po 5 letech aktualizace**
- **Obsahuje pobídky pro IOR**

Je IOR povinná?

- **ANO !!.... ALE.....plnění závisí na více podmínkách**
- **Povinnosti pro ČS tj. stát, státní úřady...**
- **Povinnosti pro profes. uživatele POR**

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Povinnosti pro stát – přístup v ČR

- Podpora zemědělského výzkumu zacíleného na IOR/IP

(v r. 2012 evid. 30 projektů NAZV s tematikou IOR/IP s celk. rozpočtem ca 70 mil.Kč)

- Rutinní monitoring SRS/ÚKZÚZ – PAS
- Vydána MP pro IOR polních plodin (ČSR, 2013)
- RL poradenství

Podpora POR s nízkým rizikem a minoritních plodin – RL zákon § 38b

- SRS rozhodne (z vlastní iniciativy) o rozšíření povolení POR z důvodů veřejného zájmu, tj. pokud
  - jen 5 či méně účin.látek je povoleno pro konkrétní indikaci, nebo
  - povolené POR nejsou dostatečně účinné důsledkem rezistence ŠO či nesmí být použity s ohledem na požadavky na lidské zdraví nebo ochranu ŽP, nebo
  - je daný POR požadován metodikou pro IOR nebo smí být využit v ekologickém zemědělství.

Přístup ČR k IOR

- ✓ Některé obecné principy IOR již v praxi v ČR běžně fungují, nepůjde o nové postupy
- ✓ Pro hodnocení o povinnosti uplatňovat obecné zásady IOR, je rozhodující

❖ „zvažování postupů“ a

❖ „hospodářské hledisko“
(viz definice IOR)

Přístup ČR k IOR

- Všichni (profesionální) pěstitelé rostlin povinni přednostně využívat obecné zásady IOR - pokud příslušné metody pro danou plodinu existují – viz preambule směrnice „pokud možno“
- ALE:
  - aplikace zásad musí být hospodářsky odůvodněná, tj. nemůže uživatele poškozovat ekonomicky
  - Nechemické a jiné než „konvenční“ metody „musí zajistit růst zdravých plodin

Přístup ČR k IOR

Zavedení IOR nemůže zemědělce poškozovat ekonomicky, zemědělec musí ale ověřit možnost využít všechny obecné zásady IOR v rámci konkrétního manažerského rozhodnutí o způsobu pěstování dané plodiny na daném pozemku s přihlédnutím k riziku poškození produkce škodlivými organismy rostlin, s nímž lze za daných podmínek reálně počítat.

Přístup ČR k IOR

Lze stanovit pomyslnou stupnici míry používání konvenčních POR v systémech ochrany rostlin:

- **obecné zásady IOR - IP – EKOZ**
- **dodržování IOR povinné a pod sankcí**
- **využívání IP a EKOZ je dobrovolné**

IOR – kontroly a sankce

- přístup ÚKZÚZ ke kontrole (přípraven kontrolní systém – publikace na stránkách ÚKZÚZ)
- Nedodržování obecných zásad IOR pod sankcí:
  - přestupek - pokuta do 20 tis. Kč
  - správní delikt - pokuta do 200 tis. Kč

Přístup k IOR v zahraničí

- Odlišnost:
- v EU (legislativní povinnost)
XX
- mimo EU (nepovinné - přístup spotřebitelů, trhu..)

viz workshop o IOR v rámci OECD (Berlín 2011)

Přístup k IOR v zahraničí

- Přístup k (povinné) IOR v dalších ČS:
  - ✓ PS Komise k implementaci směrnice 128
  - ✓ Aktivně komunikován přístup ČR k výkladu IOR – přijato bez námitek
  - ✓ Listopad 2013 – 1. info o implementaci IOR dle směrnice v PL, NL, IE a DE – velmi podobné ČR
  - ✓ 2014-2015 – ověření Komise jak ČS zavedly IOR
  - ✓ Daň z pesticidů ??????
- Je/bude IOR součástí systému křížové kontroly (Cross-compliance) – vliv na snížení dotací ???

***DÍKY ZA VAŠI
POZORNOST !***

ing. Michal Hnízdl, Ministerstvo
zemědělství ČR